

ג' אדר, תשפ"ו

20/02/2026

הגדורה פרויקט הדגמה "המרפסת" – דו"ח 3 תחזוקה

סיכום סיור מתאריך 18.02.2026

משתתפים

- דורון בן יהודה, מורן פיתוח וייעוץ
- נעם רבין, משתלת הרדוף

מצב השטח

הסיור בוצע בסיומו של יום תחזוקה בשטח. בחודש פברואר החלה התחממות והפחתה באירועי הגשם. הבריכות עדיין החזיקו מים ומתפקדות כראוי (איור 2). השטח נמצא כעת בשליטה מבחינת כיסוי העשבייה, לעומת תחילת פעולות התחזוקה שהחלו במועד מאוחר, לפי כחודשיים. ניכר כי אנשי התחזוקה מגיעים מדי שבוע ומבצעים כיסוחים בין שורות הטפטוף וממתנים את גובה העשבייה בתוך השורות, בכדי לעודד את התבססותם של השתילים. בבתי הגידול היובשניים החלה פריחה אביבית המבשרת על סיומו של החורף. אזור הפרגולה נראה פעיל ומזמין אליו מבקרים רבים.

איור 1 – פריחות ראשונות של בוצין הגליל – מין אדום, מצפון לבריכות (תאריך: 18.02.2026, צילום: דורון בן יהודה)

איור 2 – הבריכות מתפקדות ומחזיקות מים באמצע פברואר (תאריך: 18.02.2026, צילום: דורון בן יהודה)

בבתי הגידול **הלחים** מאז הסיור הקודם (כחודש לפני), בוצע כיסוח ממזרח לבריכה שמיתן את גובה העשבייה, אך לא בוצע באופן מספיק רגיש וסלקטיבי וחלק מהמינים לשימור נפגעו. אם זאת, מינים אלו צפויים להשתקם במידה ולא יעברו כיסוחים נשנים. האזור המערבי לבריכות גם כן עבר כיסוח באופן ממוקד יותר ומצב המינים שנשתלו בו נראה טוב יותר. בשטחים אלו גם בוצע עישוב ידני של מינים פולשים, סיסם הודי ומיני באשה. הטיפול נעשה באופן חלקי ונותרו בשטח עוד מוקדי פלישה ביניהם: אסתר מרצעני, כשות טפילה, קייצת (ב.מ.) ודשא הקוקויה. בשטח הלח שבין הבריכות בוצע השלמת שתילות של סמר חד (איור 3). גדה ימין של נחל הגדורה עברה כיסוח חזק לאחר תקופה ממושכת שהייתה מוזנחת וכוסתה בחלמיות.

איור 3 – השלמת שתילות של סמר חד בשטח הלח המחבר בין הבריכות (תאריך: 18.02.2026, צילום: דורון בן יהודה)

בבתי הגידול **היובשניים** כשלושה חודשים לאחר השתילה והזריעה, השתילים שהתבססו יוצאים מתרדמת החורף ומתחילים לצמוח בחסות ההתחממות והגשמים. המינים הבולטים שמתפתחים יפה הינם ארכובית שבטבטית, שומר פשוט, עירית נבובה ופרסיון גדול. שתילי הפיגם גם כן נצפים בשטח אך מתפתחים לאט יותר. ניתן לזהות מתחת לעשבייה המכוסחת גם ליפיה זוחלת שנשתלה לאורך צידי שביל הגישה למרפסת. הליפיה עודנה בתרדמת וצפויה להזדחל בשטח בהמשך. מעט שתילי חבלבל השיח לא מפותחים נקלטו ממזרח לגבעה. את מצב מיני הדגניים שנשלתו קשה להעריך בשלב זה, היות והללו עוברים כיסוחים מדי שבוע ולצידם דגניים נוספים. סביב אזור הפרגולה ניכרת תנועה של מבקרים, שם הקרקע מהודקת יותר, הצמחייה נרמסת ומתקשה להתפתח. שתילי הורד הצידוני שנשתלו בסמוך למבנה מתחילים לצמוח ובקרב יתחילו לטפס מעלה.

באזורי הזריעה נעלמו הבמבוקים שסימנו אותם אך קל לזהותם כשטחים מעוגלים ברדיוס של מטר, שלא עברו כיסוח כלל. באזורים אלו החלה פריחה של קחווון מצוי לצד ציפורנית מצרית שקדמה לפרוח (איור 5). בחודש הבא צפויים להיכנס לפריחה גם תלתן הארגמן ופרג אגסי שגם כן נרעו. עוד בולטים באזורים אלו הם פריחות

של חרציות, חרדלים ומעט דבשות. מינים נוספים שנשתלו והחלו לפרוח בשטח הם העירית הנבובה (איור 4) ובוצין הגליל (איור 1). בנוסף נצפו מינים שלא נשתלו או נזרעו ביניהם בקיה (ב.מ.) וורוניקת המים (איור 5).

בגבעה הצפונית הושגה שליטה על העישיבייה שכיסתה את כל השתילים ולא נצפת התפרצות של קנה שמגיה מכיוון הנחל. ניתן להבחין במקבצים של ארכובית ושומרים, פרטים בודדים של פרסיון גדול בקצה הגבעה והשלמות של אפונה ריחנית באזור המערבי הפונה אל עבר הטיילת. כלל העצים שנטעו בשטח נראים בריאים ומתחילים לבלב.

איור 4 – פריחה של עירית נבובה שנשתלה בין שטחי הזריעה (תאריך: 18.02.2026, צילום: דורון בן יהודה)

איור 5 – מימין – תחילת פריחות של קחון מצוי, משמאל – המשך פריחות של ציפורנית מצרית, באזורי הזריעה (תאריך: 18.02.2026, צילום: דורון בן יהודה)

איור 6 – מימין – פריחה של ורוניקת המים, משמאל – דבורה מאביקה פרחי בקיה (תאריך: 18.02.2026, צילום: דורון בן יהודה)

פעולות נדרשות במסגרת התחזוקה

- המשך ממשק כיסוח לדיכוי עשבייה בין השורות מידי שבוע. בחודשים הקרובים יתחלפו הנביטות של מיני החורף במיני הקיץ.
- בדיקה של מערכת ההשקיה לפני הקיץ. יש להיערך לבעיות של לחץ חלש בבתי הגידול היובשניים, היות ומוזנים מאותו הקו של בתי הגידול הלחים.
- המשך טיפול במינים פולשים בהקדם. ניתן להתמקד כל פעם במין אחד לפי רמת האיום ונוכחותו בשטח (דפרור-דרור, 2019). מומלץ לבצע עקירה ידנית מהשורש ולבחון שילוב של ריסוס במידת הצורך (לפי הנחיות דוח 1). כמו כן, ניתן לנסות לערב את הנאמנים בימי עישוב מרוכזים.
- השלמות שתילים בגבעה הצפונית ובאזורים בהם לא נקלטו.

מקורות:

דופור דרור, ז. 2019. הצמחים הפולשים בישראל. מהדורה שניה ומעודכנת. עבור רשות הטבע והגנים.